

Preek op zondagavond eerste zondag Epifanie

9 januari 2022 Grote Kerk Nieuwleusen

Titus 3:4-7

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De brief van Paulus aan Titus behoort tot de zgn. pastorale brieven.
Samen met de eerste en tweede brief aan Timoteus.

In deze brieven worden adviezen en richtlijnen gegeven voor een christelijke levensstijl.

Het zijn dus heel praktische brieven.

Paulus schreef zijn brief aan Titus, nadat hij deze had achtergelaten op Kreta. Titus, die zelf afkomstig was uit Griekenland, had tot taak de gemeente daar verder op te bouwen. Paulus geeft Titus advies, hoe hij op Kreta de gemeente moet leiden.

Kreta – een eiland met zeer oude culturen.

Misschien weet u het wel uit de geschiedenisboekjes, of bent u er op vakantie geweest.

Kreta is ook de bakermat van een aantal Griekse goden.

De Griekse oppergod Zeus bijvoorbeeld komt van Kreta, zo stelt de legende.

Hij werd er geboren in een grot, maar trok later naar de bergtoppen.

Vanaf de Olympus in Griekenland regeerde hij over de aarde. Als ‘redder’ (‘soter’), zo werd Zeus genoemd. Maar wel altijd op afstand. Onpersoonlijk. En ook wel grillig.

Zeus – een onpersoonlijke, afstandelijke redder-god.

In dat licht moet je waarschijnlijk vers 4 lezen, zo hebben uitleggers gesteld:

Maar toen zijn de goedheid en mensenliefde van God, onze redder, openbaar geworden.

Paulus die God ook een ‘soter’, een redder noemt.

Maar dan een redder die gekenmerkt wordt niet door grote afstandelijkheid, maar door diepe mensenliefde.

Dat is de Here God ten voeten uit: een God met een kloppend hart voor mensen.

Dat kwam helemaal aan het licht in Jezus Christus, zegt Paulus.

Ook Hem noemt Paulus een ‘soter’, een redder (vers 6):

Jezus Christus, onze redder.

De Here God, de Here Jezus als redder van de mensen.

Gedreven door mensenliefde.

Maar waaruit bestond en bestaat die redding?

Hieruit:

Hij heeft ons gered *door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwende kracht van de heilige Geest,*
die Hij – door Jezus Christus onze redder – rijkelijk over ons heeft uitgegoten. (v.5,6)

Dus: onze redding heeft alles te maken met de heilige Geest.
Net als vanmorgen zien we hoe belangrijk de heilige Geest is, al vanaf de eerste zondag van Epifanie!
Vanmorgen hoorden we Johannes beloven dat Jezus de zijnen zou dopen met zijn Geest.
En hoe Hijzelf de Geest ontving bij zijn doop.

En daar gaat het ieder jaar naartoe in het kerkelijk jaar: naar Pinksteren.
Eerst Epifanie, dan de Veertigdagentijd, dan Goede Vrijdag en Pasen, en dan Hemelvaart, uitmondend in Pinksteren.

Jezus, onze Redder, gezonden door God, onze Redder, die door zijn offer de weg vrij heeft gemaakt voor de heilige Geest.

De Geest, die eerst niet zomaar kon komen tot ons mensen. Daarvoor stond er teveel in de weg tussen ons en God.

Maar nu Jezus alles goed heeft gemaakt, heeft de Geest kunnen komen.

Die heeft ons opnieuw geboren laten worden – *het bad der wedergeboorte.*
Die helpt ons tot nieuwe mensen te worden.
Misschien met vallen en opstaan, maar gaandeweg toch steeds meer.
De vernieuwende kracht van de heilige Geest.

Laat niemand zich vergissen in die kracht! zegt Paulus.

Kijk eens hoe het er vroeger aan toe ging onder jullie, daar op Kreta:

Ons leven stond in het teken van boosaardigheid en afgunst. (vers 3)

Uit wat Paulus verder schrijft kun je opmaken dat er veel kwaadgesproken werd over elkaar, dat er veel boosaardigheid was, en dat men hard over elkaar sprak en hard over elkaar oordeelde. (vers 2)

Dit onderstreept trouwens wat Paulus opmerkt: dat God zijn redding niet gaf op grond van onze goede daden, maar op grond van *zijn menslievendheid en genade.* (vers 4 en 7)

Is dat, die hardheid in de maatschappij, alleen iets van toen en daar, vraag je je af?

Je hoeft alleen maar te denken aan de volstrekt onbarmhartige manier waarop velen vandaag de dag via internet of in sommige talkshows lucht geven aan hun gevoelens over de ander.

Wat daar wel niet geschreven wordt, en hoe mensen daar anderen in het volle licht vernederen of de volle laag geven.

Een verruwing die meer en meer doordringt in het dagelijks leven, tot in de Tweede Kamer aan toe.

Het zijn helaas actuele woorden.

Als wij mensen de Geest de ruimte niet geven, kan er inderdaad maar al te gemakkelijk een andere geest over ons vaardig worden.

Die redding van God is daarom niet alleen maar een redding van individuele mensen, maar heeft ook betrekking op een cultuur. Op een samenleving. Wij moeten daarom bidden dat de heilige Geest ook in onze samenleving blijft werken, weer meer de ruimte krijgt om terug te keren.

En daar moeten we ook zelf aan meewerken.
In de eerste plaats de voorgangers, zoals Titus.
Door erover te praten, met elkaar en naar anderen toe.
Zoals Paulus het zegt:

*Onze boodschap is betrouwbaar.
Ik wil dat je (Titus, red.) hierover met overtuiging spreekt. (vers 8)*

Niet twijfelend of al te bescheiden, maar met overtuiging mag hierover gesproken worden in de kerk, en dat willen we ook nu doen:
dat er een goede God is en een goede Geest, die in ons mensen het goede wil werken.
Die een sterke vernieuwende kracht heeft!

Want als dit gebeurt, als er zo over de heilige Geest gesproken wordt, dient dat een belangrijk doel, zegt Paulus:

Opdat zij die op God vertrouwen zich erop toelagen om het goede te doen. (vers 8)

Dat zal de hoorder stimuleren om het goede te doen.
En, heel praktisch, zegt hij erbij:

Daar heeft iedereen baat bij. (vers 8)

Heel droog, heel eufemistisch klinkt dat.
Als mensen zich erop toe te leggen om het goede te doen, dan heeft iedereen daar baat bij.

Het klinkt zo simpel, maar zo werkt het wel. Wat is het inderdaad waardevol als mensen zich erop toelagen om het goede te doen. En die mensen zijn er gelukkig veel. Ook in onze samenleving.
Laten we dat blijven stimuleren en dat steunen.

Want dan heeft iedereen daar baat bij.

En daar gaat het om. Daar gaat het God om, de menslievende God van Wie Paulus spreekt. Die er alles aan heeft gedaan om zijn goede Geest onder de mensen te brengen. Die zijn Zoon heeft gezonden. Dankzij wiens werk de Geest uiteindelijk heeft kunnen komen.

Aan de mensen in Kreta was de vraag, en aan ons is de vraag:
willen we leven uit die Geest?
Bidden we daarom? Elke dag weer?
Dat Hij ons en anderen zal helpen het goede te doen?

Zodat het goede ook in onze samenleving gedaan zal worden,
tot Gods eer en tot zegen van de naaste? Amen.